

nové bratrské listy

2004/IV

**„Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se
namáhají stavitelé. Nestřeží-li město
Hospodin, nadarmo bdí strážný.“**

z obsahu:

Zkáza

Církev - vinný kmen a ratolesti

Zdravé společenství má zdravý vliv

S odvahou do budoucnosti (4)

Evropské setkání žen Jednoty

Zprávy z UF

Příloha - Idea fidei fratrum (4)

obsah

biblická úvaha

Zkáza (*M. Matouš*)

církev v obrazech

(4) Církev - vinný kmen a ratolesti

(*O. Halama*)

zdravá víra ve zdravé církvi

(4) Zdravé společenství má zdravý vliv

(*Zd. Vojtěšek*)

církev a já

Jak jsem se dostal do JB, své církve

(*K. E. Langerfeld*)

dějiny

Krátké kalendárium (*Vl. Sakař*)

unitas fratrum

S odvahou do budoucnosti (4)

(*D. Crews, R. Starbuck, př. M. Ulrichová*)

Sestě evropské setkání žen Jednoty

(*M. Ulrichová*)

Lékařská mise do Iráku (*D. James*)

Zpráva z Labradoru (*S. Popsom*)

naš seniorát

Husův den 2004 (*J. Polma*)

Polubný (*J. Polma*)

Odešla nejstarší členka JB

(*J. a R. Halamovi*)

Středověk v Jesenném (*A. Tomášová*)

Potštejn v roce 2003 (*D. Vacovský*)

Sbor JB v Jablonci (*J. Halama*)

Pozvánky: SMOS, Veritas

ráj srdce (*připravil M. Matouš*)

příloha Idea fidei fratrum (4)

Nové Bratrské Listy **6. ročník (2004)**

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2,

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Zděšení i soucit zavládl mezi všemi lidmi s počátkem školního roku a událostmi v Beslanu. I když se jedná o vzdálenou zemi, jinou kulturu a cizí lidi, nemohli jsme zůstat hluboce nedotčeni utrpením, prožitým strachem a pocitem bezmoci nad zhroucenými životními nadějemi, nad prázdňem v srdcích po těch, kteří byli tak brutálně vyrváni z kruhu svých rodin... Obzvláště nám ztěžuje vyrovnávat se s touto tragédií řada otázek a pochybností, zda k tomu muselo dojít. Vždyť byly cesty k lepšímu řešení. Nebyly patičné informace, selhalo vyjednávání, ozbrojený zásah byl naprosto chaotický, jen tušíme, co ty teroristy dohnalo a dohání k až tak zoufalým činům. A je zřejmé, že pocity lidí nejsou po takovýchto událostech stejné. Jeden z našich zpravodajů prohlásil, že se v Rusku šíří "jeruzalémský syndrom" - nejistota, kdy a kde přijde další útok, zda do autobusu se mnou nenastoupí sebevražedný atentátník, zda se večer zase sejdem všichni doma.

Určitě se vyskytují lidé, kteří mají z bible vyčtené vysvětlení ke všemu, co se děje. Jsou to pro ně buď testy či upozornění, že tento věk se nachyluje ke svému konci. Domníváme se, že i to je částečně pravda, ale že věci jsou daleko složitější. Nicméně není ani naší výsadou ani naším úkolem, abychom tyto věci přesně znali. Ale abychom za těchto podmínek, i těch, které znatelně ovlivňují naše soukromé životy, nacházeli denně novou naději, novou sílu k tomu, co je bezprostředně před námi a kolem nás a kde máme osvědčit svou důvěru, že naše životy mají smysl i poslání a že i tehdy, když nechápeme a nemáme řešení, nezůstáváme sami, opuštěni a zapomenuti.

S přáním stále naděje

Bohumil Kejř

biblická úvaha

Zkáza

Hospodin dále pravil: „Křik ze Sodomy a Gomory je tak silný a jejich břich je tak těžký, že už musím sestoupit a podívat se. Jestliže si počínají tak, jak je patrné z křiku, který ke mně přichází, je po nich veta; zjistím si, jak tomu je.“ Zatímco se muži odtud ubírali k Sodomě, Abraham zůstal stát před Hospodinem. I přistoupil Abraham a řekl: „Vyhladiš snad se svévolníkem i spravedlivého? ...

čti: 1. Mojžíšova 18, 1-5. 16-33, 19, 1-29

Pokusme se nahlédnout blíže do jádra příběhu, jehož literární obal není ani doslovným podáním dějinné události a není naopak ani nezávaznou smyšlenkou. Lidského jazyka je zde použito především k vyjádření skutečnosti nadčasové, tedy takové, jaká svým způsobem zasahuje také toto území a tuto dobu. V uvedeném dramatu hledáme Boží znamení, Boží zvěst, Boha samého.

Sodoma a Gomora (a ještě Adama, Seboim a Ségor) byla města v nížině poblíž Mrtvého moře. Tato pětice tvoří rámec obrazu o soudu Hospodinově. Příběh začíná v rovině Mamre nedaleko Hebronu, kde Abraham, sedící za denního horka ve dveřích stanu, spatří před sebou stát trojici postav. Běží jim vstříc, oslovuje je v jednotném čísle „Pane můj“ a dává jim připravit jídlo.

Slova „Pane můj“ znamenají, že Abraham rozpoznal v příchozích zplnomocněnce Boží. Když se pak mají k odchodu, jde s nimi jistý díl cesty. Během tohoto úseku sdělí poslové z úradku Božího Abrahamovi, že se chystá soud nad Sodomou a Gomorou, a pak pokračují v cestě sami; zřejmě jen ve dvou, neboť tolik jich téhož dne večer dorazí do Sodomy. Je to patrně ten třetí, jenž zůstává s Abrahamem a vede s ním rozhovor.

Situace je takováto: Hřích obou měst překročil meze únosnosti. Obyvatelé jsou zvrhlí, proto mají být vyhubeni. Avšak Abraham má v Sodomě milého synovce Lota s manželkou a dvěma dcerami, zaslíbenými již příštím zetěm. Neříká o tom nic nahlas, ale počne s Hospodinem naléhavou při, i když s jeho strany vedenou pokorným a uctivým tónem.

Nejde vlastně o při, neboť Hospodin, všimněme si, souhlasí, když Abraham označuje zničení města za nespravedlivé, bude-li tam jistý počet spravedlivých. Tento počet původně padesáti se odvažuje Abraham postupně snižovat až na nejnižší, jak se jeví, přijatelnou míru: „Prosím, ať se nehněvá Pán můj, jestliže ještě jednou mluvit budu. Snad se jich tam najde deset?“ Odpověď zní: „Nezahladím i pro těch deset.“

Povězme si nyní, že deset je symbolické číslo plnosti. Bylo stanoveno desatero přikázání. Shromáždění v synagoze se mohlo konat, bylo-li přítomno nejméně deset účastníků. Také v počtu prstů, základu desítkové početní soustavy, jako by byl utajen početní symbol oné úplnosti.

Počátek následující kapitoly jedná o osudovém údělu Sodomy. Boží poslové vcházejí do města a jsou zváni Lotem dovnitř jeho domu. Ověřují si zvrácenost sodomských: nejen muži, ale lidé všech koutů, staří i mladí, obklíčili dům, aby přichozí zneužili. Poznáváme, kam až naproti tomu sahá Lotova úcta k hostům: namísto nich nabízí lůže obě panenské dcery. Zhanobení se nestane, moc Božích zplnomocněnců ochrání Lotovu rodinu před násilím. Avšak to, co se stalo, je zřejmě posledním, rozhodujícím důkazem mravního rozvratu obyvatelů Sodomy.

Andělé vyvádějí rodinu (kromě pochybujících zaslíbených zeťů) z města a káží odejít „na horu“. (Nížina u Mrtvého moře je vskutku obklopena horami.) Lot si však vyprošuje pro tělesnou slabost útočiště v jednom z oněch pěti měst, jménem Ségor, což příznačně znamená „maličké“. Budiž řečeno, že toto jediné zůstane zachováno.

Poslové zakazují uprchlíkům ohlížet se. Avšak jakmile započne zkáza města, neovládne se žena Lotova, ohlédne se a ztuhne v solný sloup.

Četli a slyšeli jsme pokusy o vnější vysvětlení události. Avšak tam, kde se snahy upírají tímto směrem a kde se hledají hmatatelné důkazy, ztrácí se jemnost příběhu i jeho vnitřní smysl a zvěstný náboj zůstává oslaben.

Vlastním jádrem události je skutečnost Božího soudu. V dějinách je tento soud nesnadno postižitelný nebo dokonce vůbec nepostižitelný. Jen zřídkakdy následuje po zlém činu vzápětí blesk odplaty, neboť, jak je psáno, Hospodin je „dlouhoshovívající a velkého milosrdenství“ (Žalm 145,8). Soud Boží nebývá vždy jednorázový, ale rozložený do širokých časových údobí, v kterých je poskytována příležitost k nápravě a ku pokání.

Pokud jde o náš příběh, nedá se říci, že by v určitém městě nebo místě byl takřka naprostý počet lidí mravně zvrhlých. Navíc známe zvláště z posledních dějin, že město (mám na mysli Hirošimu) bylo z velké části zničeno ohněm, aniž by kdo rozumný mohl předpokládat, že právě tam byli vyhlazeni lidé, kteří těžce zhřešili. Tam ovšem nešlo o Hospodinův ortel, ale o jeho dopuštění, jedno z takových, jaká jsou mimo dosah a rozmezí lidského chápání.

Děj, nad kterým se zamýšlíme, stahuje daleko sahající vlákna Božího soudu z časové rozlohy na určité místo v určité době a dává mu jistou uzavřenou podobu.

Až dosud jsme uvažovali o zkáze Sodomy jako o něčem, co je mimo nás, co k nám nezasahuje, čeho jsme vzdálenými pozorovateli. Nicméně nás to nezbaňuje vědomí, že, i když nejsme zvrhlí, přece jen jsme hříšní a stojíme pod Božím soudem.

Skutečnost sama je vážná. My sami jsme v samém středu dění. Zvěst, se kterou jsme se obeznámili, je zprávou o naší vlastní porušenosti, o Božím řádu, kterého jsme se zrekli. Neboť Sodoma je pro tento svět, toto město, tuto zemi výstražným modelem.

Podmínkou záchrany Sodomy bylo deset spravedlivých, jejich pouhá existence, jejich tělesná přítomnost v onom městě. Chceme-li být matematicky přesní, nestačilo jich šest, totiž Lot a jeho rodina, neboť jenom jim byla posléze nabídnuta záchrana, které pak dosáhli jenom tři. Nebylo jich deset a mohli být zachráněni jen sami za sebe - až na ty zetě a Lotovu ženu.

Všimněme si těchto tří. Zetřové byli zahrnuti mezi spravedlivé, ale to nestačilo. Chyběla jim víra v opravdovost Božího varování a v jistotu Boží záštity. Lotova žena se nedovedla duchovně odpoutat od svého podílu v Sodomě, od všeho, co tam ztrácela a čeho jí bylo líto. Cestou k záchraně se ohlédla směrem ke zkáze a zůstala vězet na místě.

Co z toho pro nás vyplývá? Veliká odpovědnost za toto město, za tuto zemi, za tento svět. Neboť jisté uskupení těch, kdo jsou označeni jako spravedliví, symbolizovaní počtem deseti, skýtá tajemnou ochranu velkému hříšnému společenství. Možná, že také na nás čeká prázdné místo v počtu deseti.

Miroslav Matouš

církev v obrazech

Církev - vinný kmen a ratolesti

„Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce...“ (J 15:5)

Kristus a církev, vinný kmen a ratolesti. To je další velice známý obraz církve, který najdeme v Janově evangeliu. Zároveň je to obraz pro nás zcela srozumitelný. I když nemáme většinou zkušenosti s pěstováním vinné révy, u každého stromu nebo keře platí stejný princip. Větev napojená na životodárnou sílu kmene se zelená a nese ovoce, nalomená větev usychá.

A je to také obraz, který dobře vystihuje naši zkušenost víry. Někdy si připadáme jako silná a plodná větev. Jsme plni víry, jistoty Boží přítomnosti, odhodlání víru předávat dál. Jindy jsme ale spíše jako usychající větev. Naše víra skomírá, jsme zmítáni pochybnostmi, duchovně vyprahlí. To je jistě zkušenost nás všech. Tak pěkně to vyjadřuje i známý spirituál: „Jsem nahoře a zase níž a někdy zcela na dně

již...“ Ale oddíl z Janova evangelia není jenom popisem osobní zkušenosti víry. Tento oddíl patří do celku Ježíšových „slov na rozloučenou“. Je to jakýsi Ježíšův odkaz učedníkům. Ježíš připravuje učedníky na dobu kdy již nebude s nimi. Vysvětluje jim, co je podstatné, jak mají žít. Jinak řečeno, co je náplní a úkolem církve.

Zůstávejte ve mně. Zůstávání, bytí, život v Kristu je téma, které nacházíme v různých částech Nového zákona. Vedle svědectví evangelisty Jana je také silně zastoupeno v epistolách Pavlových. Toto téma mnohé vedlo k úvahám o novozákonní mystice. A velcí mystikové dějin církve právě u apoštola Pavla a evangelisty Jana nacházeli inspiraci. Cílem mystiky je dosáhnout určitého stupně duchovní zkušenosti, sjednocení s Bohem. Boha nemůžeme vidět nebo pojmově definovat. Můžeme jej však duchovně zakoušet, jeho blízkost a přítomnost prožívat. I když mezi člověkem a Bohem zůstává hluboká propast, Bůh se ve své milosti k člověku sklání a dává se mu poznávat. Cestou k takové zkušenosti je modlitba, meditace, ale také odevzdaná služba druhým. I když v našem prostředí nemluvíme o mystice, víme, že osobní zkušenost Boží blízkosti a přítomnosti bytostně patří k víře. Tak můžeme také rozumět Ježíšovu slovu „zůstávejte ve mně“. Hledejte mou blízkost, mou přítomnost. I když mezi vámi nebudu fyzicky přítomen jako dosud, přesto vám budu nablízku, budu uprostřed vás. Církev je tedy místem zvláštní Boží přítomnosti. Vzkříšený Kristus je a zůstává uprostřed své církve. Připomeňme si v této souvislosti Ježíšovo slovo církvi: „Já jsem s vámi po všechny dny...“. Je to slovo církvi. Není to tedy návod ke zbožnému životu jednotlivce. Život v blízkosti Krista se nemůže odehrávat v odtrženosti od společenství.

Zůstávat v Kristu znamená zachovávat jeho přikázání a zůstávat v jeho lásce jak čteme v různých obměnách v celé Ježíšově řeči. Základním posláním církve je tedy zachovávat - nebo jinak přeloženo střežit - Ježíšovo slovo. Pro nás, křesťany žijící v reformační, evangelické tradici, je samozřejmé, že středem všeho života sboru je slovo Písma. Těžištěm nedělních bohoslužeb, které by měly být setkáním všech generací sboru, je zvěstované slovo. Někdy může být kázání zdoluhavé, nepovedené, nudné, ale opustit je by bylo pro církev zničující. Tam, kde přestane být slovo Písma středem všeho života sboru, stane se církev jenom spolkem, sdružením, ztratí ten pravý základ. Církev tak střeží a uchovává Kristovo slovo pro přítomnost a budoucnost. Netřeba snad připomínat, že to je také úsilí o to, aby toto slovo bylo žito, naplňováno. Aby nebylo jenom teorií ale i praxí církve.

Zachovávat, střežit Ježíšovo slovo také znamená zápas o jeho správné pochopení a předávání. Moderně řečeno, snahu o správnou interpretaci Písma. Řekli jsme, že jde o zápas, tedy proces, který nikdy nekončí. Proto také znovu a znovu v dějinách církve povstávají různé obnovné proudy a osobnosti, aby volaly k návratu k Ježíšovým slovům. Začteme-li se do dějin církve, vidíme,

jaké teologické spory museli v různých dobách naši předkové řešit. A nejinak je tomu dnes. Někdy se může zdát, že je to zbytečné, že jsou to akademické spory. Ale kdo má k Písmu, k Ježíšovým slovům úctu, ten se musí snažit pochopit jejich význam co nejpřesněji. A to je úkol církve. Proto jsou pro církev důležité teologická učiliště, proto jsou významné všechny skupiny písmáků promýšlejících biblické texty. Mějme ve vážnosti byť sebemenší kroužky těch, kteří se scházejí nad Biblí, aby jí naslouchali a o jejím poselství diskutovali. Zde se naplňuje vlastní poslání církve.

Církev, která zůstává v Kristu, nese ovoce. Řekli jsme na počátku, že je to srozumitelný obraz. Větev napojená na životodárnou sílu kmene se zelená a nese ovoce. Ale co je míněno tím ovocem? Jsou to naše činy, naše skutky? Nebo je to ovoce Ducha, jak je vyjmenováno v epištole Galatským? Obraz vinného kmene, ratolestí a ovoce je připomenutím, že církev má misijní poslání. Na různých místech Nového zákona objevíme podobné spojení. „Nést učení, nést užitek, nést ovoce“. Tak říká Pán Ježíš učedníkům: „já jsem vyvolil vás, abyste šli a nesli ovoce...“. To je janovská obměna toho velkého poslání: Jděte a získávejte mi učedníky.

V naší ochranovské tradici je asi dobře znám obraz prvotin. Obraz z doby Zinzendorfovy, na němž jsou lidé z různých národů, kteří byli získáni pro Krista. Prvotiny, první „plody“ misijního poslání a úsilí Moravanů. Připomínáme-li si dodnes to veliké dílo ochranovských misionářů, pak si také připomeňme jejich oddanost Kristu. Bylo to jejich hluboké a bezpodmínečné zakotvení v Kristu, zůstávání v něm, které přineslo ovoce, na něž na různých místech světa dodnes církev navazuje.

Ondřej Halama

zdravá víra ve zdravé církvi

(4) Zdravé společenství má zdravý vliv

V seriálku *Zdravá víra ve zdravé církvi* jsme se v zamyšlení nad zdravým duchovním vývojem (NBL 2/2004) nejvíce věnovali třetímu stupni ve stupnici Jamese Fowlera - synteticky konvenční víře. Bylo to proto, že na tomto stupni víry (a také jakéhokoli jiného obrazu světa) se podle Fowlera nachází nejvíce našich křesťanských i jakkoliv jinak věřících i tzv. nevěřících spoluobčanů. Je to patrně důsledek toho, že pro tento stupeň duchovního vývoje je typická velká snaha o přizpůsobení skupině, do níž chce jednotlivec patřit.

Tuto přizpůsobivost názorům, normám a chováním skupiny (tedy konformismus nebo také konformitu) sledoval jako jeden z prvních americký psy-

cholog Solomon Asch. Na základě experimentů došel kolem roku 1951 k překvapujícím závěrům: jen asi čtvrtina z nás je schopna nesouhlasit se zjevně nesprávným názorem, pokud je tento názor hlásán všemi členy „naší“ skupiny. Většina z nás se názoru skupiny naopak přizpůsobí ve snaze vyhovět, nevyvolávat konflikty, nevystupovat z řady atd. Přizpůsobení je tím častější, čím je skupina pro nás významnější a čím přesvědčivější a jednomyslnější jsou její jednotliví členové. Pokud se přizpůsobíme, obvykle si to pak lehce vysvětlíme třeba těmito argumenty: mohli jsme se přece splést, je divné, aby se mýlilo tolik nám blízkých lidí, atd.

Pokud si opravdu uvědomíme míru své přizpůsobivosti, může to pro nás znamenat malý šok. Většinou totiž žijeme v iluzi, že naše myšlení, názory, hodnoty, vůle, chování jsou opravdu naše. Pravdou je ale spíše to, že „naše“ politické názory odpovídají našim oblíbeným novinám či televizní stanici, „naše“ hodnoty jsou vlastně spíše hodnotami lidí a skupin, které jsou pro nás významné a jichž si vážíme, „naše“ duchovní zážitky jsou nápadně shodné s kulturou, v níž žijeme, „naše“ teologie je vlastně teologií církve, do níž chodíme, atd. Pak si můžeme také uvědomit, že naše přirozená touha být přijat, být pochválen, líbit se, být uznáván apod. disponuje obrovskou silou.

Pokud má být církev zdravá, měla by s tímto potenciálem konformity svých příslušníků dobře zacházet. Církev je totiž (zvláště dnes, když je menšinová) tou skupinou, která je pro mnoho svých příslušníků nejdůležitější ze všech skupin. Pokud je někdo příslušníkem církve, bývá to právě místní církev (sbor, farnost), která má na něho - samozřejmě kromě rodiny - největší vliv. Poskytuje mu orientaci a jistotu. Jednotlivec je pak vůči ní rád konformní. Tím více konformní, čím méně má jiných podobně nebo aspoň trochu významných skupin. A také tím více přizpůsobivý (konformní), čím více je ta „jeho“ skupina (církev) odlišná od jiných skupin a čím více je s nimi v rozporu.

Potenciál konformity může být místní církví neodpovědně využíván zvláště tehdy, pokud církev vytváří pevné normy každodenního života a dává najevo očekávání, že budou bezvýhradně plněny. Takové detailní normy se týkají např. oděvů a vnějšího vzhledu vůbec nebo mluvy a jejího slovníku se zvláštními výrazy, které dokládají, že mluvčí „je jeden z nás“. Normované mohou být i úsměvy, formální zdvořilosti, vkus (či spíše bezkonfliktní nevкус), chování v rodinách a výchova dětí, ba i teologické myšlení a duchovní zážitky. Tyto detailní, a přitom velmi pevné normy se mohou týkat čehokoli: rozparku na sukni i výkladu Písma. Očekává se, že budou konformně dodržovány.

Pro zvýšení ochoty se přizpůsobit (konformity) je zvláště důležité, že tyto normy jsou sice pevné, ale zároveň nevyřčené. Jsou komunikovány jen náznakem (každému to přece má být jasné!), případně jsou tyto náznaky doplněny nějakými manipulativními technikami. Trochu nadsazeným (ale skutečným) příkladem mohou být např. návodné otázky: Co si myslíš, že by tvým nalíčeným

očí řekl Pán Ježíš? Co je pro tebe důležitější: Kristus, nebo přátelé? Dáš tedy přednost odpoledni v církvi, nebo volejbalu s přáteli? Myslíš, že by tě Kristus vzal s sebou do nebe, kdyby podruhé přišel zrovna ve chvíli, kdy budeš sedět v divadle?

Porušení norem bývá v prostředí, které nezdravě vyžaduje konformitu, přísně sankcionováno. Těmi nejúčinnějšími sankcemi přitom bývá něco jako povytažené obočí nebo nevěřící zakroucení hlavou. V konformním prostředí se ostatně člověk často trestá sám: stačí třeba nečekaná návštěva významné sestry z církve v době, kdy doma není umyté nádobí, a hospodyňka hned ví, že jako manželka totálně zklamala. Destruktivní síla konformity se pak naplno projeví v tom, že člověk se necítí špatně „jenom“ před onou církevní sestrou, ale před samým Bohem. Pocit zklamání a odmítnutí je tak přenesen ze skupiny (církve) na Boha.

Tlak církve směrem ke konformnímu chování je tak největší (a nejvíce destruktivní) u těch lidí, kteří jakoby nepřímou reprezentují Boha, víru, církev. Řekl bych, že v církvích, které vyžadují konformitu, mají nejtěžší úlohu manželky duchovních pracovníků. Jejich rodina totiž bývá považována za jakési nebeské královstvíčko a jakékoli selhání v jejím bezchybném chodu ukazuje, že i v království nebeském musí být něco povážlivě v nepořádku. Možná ještě horší postavení než tyto manželky mají jejich děti, stále okukované a hodnocené jako v akváriu. Ostatně, zkratkovité spojování obyčejných výchovných problémů s duchovními záležitostmi a střelení na výchovné blechy z těžkých kanónů duchovních pravd by snad mělo být klasifikováno jako zločin proti lidství (proti dětské duši určitě).

Naproti tomu zdravé církevní společenství se konformitě svých příslušníků spíše brání a její projevy nevyžaduje. Podporuje naopak osobitost a poctivé hledání vlastních cest. Dovoluje pochybnosti a alternativy a s pochopením snáší dokonce i omyly a slepé uličky. Normy zdravého společenství se týkají jen podstatných věcí a jsou jasně stanoveny (písemným vyznáním, řády, kázeňskými zásadami apod.). Sankce jsou spíše řídké, pak ale jasně stanovené a časově ohraničené. Mimochodem, jasnými sankcemi je také dána možnost odpuštění, které - ačkoli je to paradoxní - je v církvi dost vzácné. I v nezdravém společenství se sice o odpuštění často mluví, ale v praxi bývá viník stigmatizován na doživotí (s nadsázkou řečeno: stále se nad ním povytahuje obočí).

Odpovědnost za zdravé zacházení s tím, co zde bylo nazváno jako „potenciál konformity“, leží v církevním prostředí na všech jeho příslušnících. Nejvíce samozřejmě na těch, kdo jsou postaveni do čela. Ti se ovšem ocitají v pokušení: semknuté, konformitou svázané stádečko je zajisté snáze ovladatelné. Ovšem dříve či později se pouta konformity projeví v pokrytectví, vnějškovosti a vyprázdňení evangelia o milosti ve prospěch „evangelia“ církevnictví. A pokři-

vením osobnosti a duchovního života těch, kdo se tlaku ke konformitě nedokázali vzepřít.

Zdeněk Vojtíšek

Příště: Zdravá církev káže evangelium.

církev a já

Jak jsem se dostal do Jednoty bratrské, své církve

Nejkratší odpověď: přízní Boží. Abych trošičku podrobněji popsal, jak se mnou jednal: požehnáním předků a přímlyvnými modlitbami rodičů, kmotrů a dalších docela pozemských lidí. Když jsem začal rozeznávat dobré od špatného, už jsem se nalézal mezi věřícími. Tak jsem zůstal dodnes v spasitelově stádě, ovce, která nikdy nezažila nějaké obrácení k víře.

Moje silně kritická nálada by mě zajisté svedla, abych byl ostrým protivníkem Zinzendorfa, kdybych žil v jeho době a prostředí. Tak mě Bůh raději poslal na svět v roce ukončení Stalingradské bitvy jako dárek pro mé rodiče, kteří už šest let toužili po dítěti. Prvních dvacet minut mého života mohl být můj tatínek přítomen v porodním pokoji v „Emauzích“, diakonském ústavu Jednoty bratrské v Nížkém, pak se musel vrátit do války v Rusku.

Můj tatínek byl od svého křtu jako dítě v Paramaribo (Surinam / Jižní Amerika) členem Jednoty bratrské, a to už v šesté generaci. (První čtyři generace Langerfeldů žily v službě Jednoty v Sareptě nad Volhou, další tři v Surinamu, jenom jejich „dekadentní zbytek“ se narodil a zatím znovu pobývá v Nížkem v Horní Lužici). Jako všechny šesti- nebo sedmileté děti misionářů byl i můj tatínek poslán zpět do Evropy a žil v internátní škole Jednoty v Kleinwelce blízko Ochranova. Svoje rodiče znovu uviděl teprve jako dvacetiletý. Kdo se diví, že jsem si já jako chlapec při každém přiblížení se k Dětskému domovu Jednoty v Ochranově vždycky pomyslel, jak já bych odtud utekl... Tatínek kdysi přiznal své snoubence touhu po rodině a slíbil jí: „Budeme-li mít syna, chci mu sundat hvězdy z nebe“. Ale z vojenského zajetí byl propuštěn jako kandidát smrti a vozil jsem ho v pojízdě židli po Ochranově.

Moje maminka pocházela z pokolení hornolužických tkalců, kteří sice vyznávali luterskou víru, ale příliš úzké styky s církví pravděpodobně neměli. Maminka se v rodném Neugersdorfu angažovala v luterském sboru a proto musela slyšet od svých rodičů: „Co tomu lidé řeknou, když nás tak často navštěvuje pan farář?“ A přítelkyně v sousedství ji urážely: „Pro takovou by měl přijít nějaký syn misionáře“. Odkud jen ony poznaly Boží předsevzetí?!

U svých rodičů jsem mohl pozorovat nelíčený život přímo z jednoduché víry. Jako dítě jsem se stal několikrát svědkem, jak rodiče předložili nějaký pro-

blém v modlitbě nebeskému Otci a potom našli nad biblí a v ní uspokojující odpověď. K pubertálním vzpourám mně chyběla silná osoba zdravého otce. Vzpomínám si ještě na svou vlastní modlitbu: „Pane, buď Ty sám mým vychovatelem!“ Obdivuji dodnes, jak mě moje matka včas vedla k sexuálnímu poznání: Dřív než mi dala do rukou knihu, která se k tomu vztahovala, spolu se mnou se do ní podívala, četli jsme spolu, byla samý údiv, když mi vyprávěla o zázracích stvořitele, a uzavřela to modlitbou.

Ačkoliv jsme na začátku padesátých let ještě nemohli dostat státní povolení k přestěhování do Ochronova, navštěvovali jsme tam pravidelně misijní slavnosti. V té době jsem se chtěl stát nejdřív misionářem a brzy na to jsem to změnil na misijního lékaře. Měl jsem totiž sen: setkat se v surinamském pralese ještě s černou chůvou mého otce, ukončím-li podle možnosti brzy své vzdělávání. Surinam jsme my, šest sestřenic a bratranců, měli stále před očima díky fotografiím našeho dědečka a díky zajímavým vyprávěním naší nejmilejší tetičky. Později jako gymnasta jsem udával jako cíl svého vyučování jenom být lékařem.

Předkonfirmační cvičení jsem měl už v Ochronově u bratra Hickla. Sice zůstalo - aspoň u mne - bez trvalého úspěchu, že nás bratr Hickel nechal učit se z paměti desítkám biblických veršů a strof ze zpěvníku, protože my se tomu všemu společně učili teprve posledních dvacet minut před konfirmačním vyučováním a potom všechno zrovna tak rychle zase zapomínali. Ale vděčím bratru Hicklovi za jeho jasné a především velice moudré vyučování víry, kde rozum a kritické otázky nebyly vyloučené. Tak mi později při studiu bohosloví zůstala cizí všechna ta duchovní popírání, pod kterými trpěli studenti s užším náboženským pozadím. Prorocky mi dal můj konfirmátor jako heslo do života z listu Filipským 3,12: „Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti. Běžím však, abych se jí zmocnil, tak jako mne se zmocnil Kristus Ježíš“. Jako sborový dorost jsme se shromažďovali u bratra Gilla. Ten zvláště nás gymnasty posiloval a moudře a vtipně nám pomáhal při světonázorových provokacích ve škole. Brzy jsem měl vzít na sebe částečnou odpovědnost za sborovou mládež.

Nejprve jsem dostal místo pozvání k přijímací zkoušce ke studiu medicíny pozvání ke studiu bohosloví. Odmítl jsem to rozhodně a opravdu jsem získal jednoroční praktikum jako ošetřovatel v Ochronovské nemocnici a povolení na medicínu pro následující rok. (Tajemník strany v nemocnici nejdřív chtěl bránit mému zaměstnání v dalekosáhle už církvi odcizené nemocnici, až poslední dvě diakonky - vrchní sestra a první asistentka na operačním sále - mu k mému prospěchu hrozily stávkou). Posluchárnu medicínské fakulty jsem ale nikdy neviděl, studentem medicíny jsem byl jen 19 dní a to jenom jako pomocník na žních. Bylo to v politicky napjatém podzimu roku 1961 (Berlínská zeď, dokončení tzv. kolektivizace zemědělství s pomocí psů a policie, sovětské testy atomových

bomb) a protože jsem odmítl „dobrovolně“ se přihlásit na vojnu, byl jsem hned na místě exmatrikulován. Dostal jsem zákaz studování na státních vysokých školách s platností šest let a hrozili mi znovu otevřeným koncentračním táborem v Mühlbergu nad Labem.

V té noci se mi stalo jasné, že moje cesta má být bohoslovecká. Měl jsem totiž v paměti radu mé matky: „Neváhej příliš, rozhodni se! Pán Bůh se kvůli tomu na tebe nezlobí, a nejpозději po třetím omylu budeš vědět, kam tě Bůh chce vést.“ Přes noc domů! Následující dopoledne bratr Hasting v ředitelství Jednoty v Ochranově, o kterém jsem si myslel, že tam všechno trvá velice dlouho, mi dal ihned potvrzení, že jsem ve službě Jednoty a jako její stipendista jsem poslán na církevní vysokou školu do Naumburgu nad Saalou. Odpoledne jsem to mohl ohlásit na okresním úřadě, kde byli už policií informováni, a před půlnocí jsem dorazil do Naumburgu jako první z tzv. „zkrachovaných existencí“, kteří ale věděli, proč studují bohosloví. (Podobná vlna bohoslovců vznikla roku 1968 z potrestaných učitelů, kteří odmítli schválení „bratrské pomoci“ vojsk varšavské smlouvy v Československu).

Bohoslovci v Naumburgu mne bránili proti pokusům policie získat mě jako tajného agenta. Později jako „Vertrauensstudent“ (od studentů zvolený zástupce) jsem se mohl dovědět, kolik mladých lidí k nám bylo posláno jako pozorovatelé státních tajných služeb, ale při tom se někteří obrátili k víře. Pokoj pod záštitou církve nezůstal nepřerušen. Vyšel zákon o základní vojenské službě. Kolegium našich docentů v pastoračních rozhovorech s rozhodnutými pacifisty přiznalo, že je mimo jeho moc, aby nás zachránilo. A já musím přiznat, že jsem nenašel porozumění v té otázce zrovna tak u otčima a matky jako v Ochranovském sboru, ani u biskupa Jednoty. Zůstal jsem ale zachován před zlými důsledky svého pacifistického zaměření. Díky opakovaným časovým dispensům a častému stěhování mě povolání k odvodu několikrát nezastihla.

Službu v Jednotě jsem nastoupil na podzim roku 1967 jako vikář v Nízkém. Můj mentor se právě odcizil Jednotě tajně opakovaným křtem. Intenzivně jsem pozoroval vývoj „socialismu s lidskou tváří“ v Československu (začal jsem se učit česky při studiu v Berlíně). Ochranovské ředitelství podporovalo, že jsem se ucházel o studijní rok na Komenského fakultě v Praze. Z toho se ale nic neuskutečnilo - zrovna tak jako později, když jsme, jako mladá rodina, plánovali službu ve sboru Jednoty v Turnově. V Ochranově dostali dopis od státních úřadů, že „takový člověk není hoden zastupovat NDR v cizině“. Jsem si jist, že k tomu přiložil ruku i tajemník Jednoty bratrské R. K. v Nové Pace.

Během čtyřicetileté služby v Jednotě jsem dostal různé úkoly: krátkodobě tzv. „Unitätssekretär“ (pomocník tenkrát jediného ředitele) se zvláštní úlohou

organizovat 250. výročí založení Ochranova jako osady, vedení celých ústavů Gnadauer Anstalten a zároveň být místním kazatelem, představeným v „Emauzích“, vedoucí bratrských studentů, redaktor bratrského časopisu, pracovník v archivu, mezitím různé dlouhodobé zástupy v místních sborech Jednoty, naposledy v Jablonci nad Nisou.

Karl-Eugen Langerfeld, Niesky

dějiny

Krátké kalendárium

srpen:

7. 8. 1814 - po dlouhé přestávce obnovena činnost Tovaryšstva Ježíšova s papežovým souhlasem. Tovaryšstvo bylo rozpuštěno z důvodů mocenských a hospodářských (velké majetky, zejména v jižní Americe v Paraguaji, kde došlo ke sporu s Portugalskem o pozemkové majetky). Podle některých byla jednou z příčin také sociální politika jezuitů, kteří se starali o prospěch domorodců. Zdá se, že právě toto bylo hlavním důvodem pro zrušení řádu. Jeho obnova byla vyvolána potřebou římskokatolické církve.

12. 8. 1474 - zemřel v Brandýse bratr Řehoř, jeden ze zakladatelů Jednoty bratrské.

17. 8. 1419 - shromáždění, které se konalo na hoře Bzí v rámci konání setkání na horách vydalo list, svolávající na den 17. září 1419 velké setkání poutníků v Kostelci u Křížků. (Hora Bzí je místo s nejistou lokalizací: buď šlo o horu u Štipoklas na Českobudějovicku nebo o kopec se skalkou u obce Bzí u Žinkov.)

19. 8. 1619 - Habsburkové byli usnesením zemského sněmu zbaveni českého trůnu.

září:

5. 9. 1439 - zemřel M. Křišťan z Prachatic, velký středověký vědec - matematik, astronom a lékař. Krom spisku o astrolabu a matematických traktátů činil i pokusy s vyměřováním země. Byl také autorem lékařských knížek, v nichž mnohé návody k léčení byly opřeny o vlastní praxi.

14. 9. 1424 - smíření Jana Žižky s Pražany.

26. 9. 1737 - založen český bratrský sbor v Berlíně - Rixdorfu. Kazatel tu byl ustanoven 6. října 1737.

říjen:

11. 10. 1424 - zemřel Jan Žižka před Příbyslaví. Tažení na Moravu nebylo dokonáno právě tak, jako nebylo dokonáno plné sjednocení husitů.

14. 10. 1949 - přijat zákon o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, který měl ve svých důsledcích potlačovat náboženskou činnost s konečným cílem likvidace náboženství vůbec.

15. 10. 1424 - Jan Žižka pohřben v Hradci Králové. Patrně jeho ostatky leží dodnes pod kostelem sv. Ducha v hrobce.

29. 10. 1419 - klášter Na Slovanech v Praze přešel k husitství a přidal se k obci Nového Města Pražského. Byl pak až do roku 1592, kdy byl pokatoličtěn, jedním z hlavních opěrných bodů husitství v Praze.

28. 10. 1939 - tichou demonstrací vzpomínáno vzniku ČSR. Po nacistických provokacích došlo na více místech ke střelbě do lidí. Smrtelně byl raněn medik Jan Opletal spolu s jedním dělníkem. Týž den nařídila nacistická „protektorátní“ správa Židům nosit žlutou Davidovu hvězdu.

připravil Vl. Sakař

unitas fratrum

S odvahou do budoucnosti (4)

6. Válka a uprchlíci

Na druhé straně byl rok 1756 rokem úzkosti. Na Severu začala válka mezi Francouzi a Indiány. Osadníci byli zděšeni ze zpráv, že byl zničen Bethlehem. Jejich obavy vzrostly, když se jeden z osadníků vrátil ze Salisbury, kde viděl v novinách zprávy o masakru bratrských indiánů v Gnadenhütten v Pennsylvánii, ke kterému došlo už v listopadu 1755. Po několika úzkostných týdnech se ukázalo, že zprávy nebyly pravdivé, přesto situace byla dále nebezpečná.

V polovině roku došlo k několika setkáním bratří s několika nepřátelskými kmeny Indiánů Cherokee. Ukázalo se, že Indiáni byli jen hladoví a nebyli ve spojení s Francouzi. Nicméně přibývali lidé, kteří žádali bratry v Bethabaře o

přístřeší. Bratři svolili jim útulek poskytnout, ale řekli, že když bude takových žadatelů přibývat, budou si muset sami postavit svá obydlí. Moravané už neměli místa pro žádného z vlastních lidí. Tak začalo to, co se stalo stálým proudem obyvatel na hranici k Divokému Západu, kteří hledali u Moravanů útočiště před ohrožením indiánskými útoky.

Strašné zvěsti byly stále častější, včetně zprávy, že se Čerokézové spojili s Francouzi. V polovině roku 1756 začali Moravané dělat plány na svou vlastní obranu. Bratrské vesnice v Pennsylvánii stály tváří v tvář nebezpečí bezprostředního útoku a uchýlily se k obrannému opatření. Biskup Spangenberg psal do Wachovie: „Porádili jsem kolem staveb palisády. Porazili jsme tenké stromy, silné jako mužská noha nad kolenem, 12 až 14 stop dlouhé a zasadili je do příkopu 3 stopy hlubokého jeden vedle druhého...“ Bratři z Wachovie se rozhodli následovat příkladu svých bratrů ze severu. V polovině roku 1756 postavili palisádu kolem celé osady.

K žádnému útoku Indiánů ale nedošlo a život se vrátil do normálních kolejí. V hrnčířské dílně se pracovalo na plné obrátky, sbor se těšil, že všichni budou pít o hodech lásky ze stejných šálků. Pro všechny mlýny se začaly vyrábět střešní tašky. Svobodní bratři se začali učit anglicky. V Díři se připomínalo, že na půlnoční shromáždění Štědrého večera bude hrát osm trumpetistů místo dosavadního jednoho, který měl trubku vyrobenou ještě z dutého stromu.

Strach z možných útoků Čerokézů nebo jiných Indiánů pokračoval i v následujícím roce 1757. Proud utečenců rostl. Aby se předešlo možným útokům, organizovali Moravané „strážce“. Rok skončil smutnou poznámkou o úmrtí týden starého děvčátka. Její hrob byl prvním na „God’s Acre“ (hřbitov Jednoty - byl považován za „Boží pole“, kam jsou těla věřících zaseta v očekávání na vzkříšení), ležícím na pahorku nad Bethabarou. (Pozn.: Tam také našla překladatelka v r. 1995 hrob Matěje Stacha, rodáka ze Ženklaavy, který byl misionářem v Grónsku, posledních 15 let žil v Bethabaře, kde také zemřel).

Válečné napětí se uvolnilo až v r. 1758. Několik skupin Čerokézů prošlo osadou jen s úmyslem hledat jídlo, které jim bratři také opatřili. 26. března 1758 se konala v Bethabaře první velikonoční bohoslužba na hřbitově za ranního svítání (Easter Sunrise Service), bratrský zvyk, který se stal velmi známou tradicí v dalších letech. Ale brzy po Velikonocích začaly kolovat nové zprávy o útocích Indiánů Shawnee. Proto bylo rozhodnuto zesílit kolem Bethabary palisádu. Od doby, kdy uprchlíci zaplnili všechny budovy pevnosti Bethabara, postavili bratři dalších osm nových budov. Biskup Spangenberg, hlavní administrátor Jednoty v Americe, píše z Bethlehemu: „Jak bylo dobré, že jste měli s uprchlíky a jejich dětmi soucit. Nic nedávejte neradi, i kdyby se vám zdálo, že z toho budete mít třeba malý užitek. Skutky lásky tohoto druhu vás nezničí, naopak vám přinesou větší požehnání...“ Čerokézové mluvili o Bethabaře jako o „holandské pevnosti, kde jsou dobří lidé a dostatek chleba“.

Pro Moravany zůstal rok 1758 celkově pokojným. Oslavili vánoce toho roku kantátou a několika anglickými písněmi s mnoha sousedy a přáteli, kteří se k nim připojili ve zvláštních bohoslužbách.

7. Založení nové osady Bethanie

Založení Bethanie bylo ve shodě s původním záměrem Jednoty bratrské rozvinout ve Wachovii úspěšné investice s řadou osad, „Božích vesnic“, jak je nazýval biskup Spangenberg. On to byl, jenž sdělil usedlíkům v Bethabare, aby se připravovali na stavbu první vesnice, jakmile dostanou schválení od Zinzendorfa a dalších vedoucích církve v Evropě. Spangenberg a několik spolupracovníků v oblasti zvané „Black Walnut Bottom“ (Úpatí Černého Ořechu) vybral pozemek pro Bethanii. Stalo se to na konci června 1759. V následujícím měsíci byli vybráni usedlíci, kteří se chtěli z Bethabary odstěhovat. Do staveniště byla vysekána cesta a postaven první dům. První usedlíci, Gottfried a Anna Grabs, se do něj ještě v červenci nastěhovali.

Bethanie se odlišovala od Bethabary od samého počátku. Noví usedlíci pokračovali ve společném hospodaření, jednotlivé rodiny dostaly své vlastní stavební parcely a pole. Neobvyklou novotou v Bethanii bylo, že i několik uprchlických rodin dostalo povolení usadit se v nové vesnici. Bratři podporovali pevná obecenství, v nichž se od každého očekávalo, že bude dodržovat učení a kázání církve. Bylo obtížné, a dokonce pro „outsidery“ nemožné, dostat povolení k nastěhování se do bratrské osady. V tomto případě byli Moravanům velmi dobře známi příslušníci oněch 8 uprchlických rodin. Prokázali svou zbožnost, a když slyšeli, že se uvažuje o stavbě nové vesnice, žádali v červenci 1759, aby byli oficiálně přijati do péče Jednoty bratrské.

Osmi rodinám těchto „outsiderů“ (těch, kteří přicházeli zvenku) bylo dovoleno usadit se v „horním městě“ Bethanie. Bylo jim propůjčeno oficiální uznání jako „společenství“ v péči církve. Mezitím se osm rodin, které vybrala sama Bethabara, během necelého roku zabydlelo v „dolním městě“. David Bishoff byl jmenován duchovním správcem Bethanie.

Trvalo větší část roku, než zpráva o Bethanii doplula přes Atlantik k hraběti Zinzendorfovi, sídlícímu v Ochranově v Sasku. Když ji uslyšel, dal průchod svému mínění v projevu, který písař zaznamenal s poznámkou: „ti, kdo slyšeli jeho slova, nikdy je do konce života nezapomenou...“ „Bethanie ... není bratrská osada“, hrměl hrabě, jak je zaznamenáno v Diáři 3. května 1760. „Je to proti našemu plánu, abychom se směřovali s lidmi, které neznáme. To se nesmí absolutně a na věčnost stát, aby Bratři a cizí lidé budovali osadu, ve které by spolu žili!“

O šest dní později byl hrabě Zinzendorf mrtev. Bethanie je stále silnou a oceňovanou částí světové Jednoty bratrské.

*D.Crews, R.Starbucks
překlad Marie Ulrichová*

Šesté evropské setkání žen Jednoty

3. - 7. června 2004

Ebersdorf, Nová Paka, Ochranov, Zeist, Montmirail, Hoddesdon - šest setkání v malém jubileu 10 let, v nichž evropské společenství žen Jednoty osvědčovalo lásku k tradici své církve a lásku sesterskou. To letošní šesté se konalo v High Light, konferenčním středisku na severovýchodě Londýna. Účastnilo se ho 60 žen, z nichž téměř polovina přišla do tohoto společenství poprvé. Nejvíce účastnic bylo z hostitelské země, Velké Británie a Severního Irska. Kromě nich byly mezi námi ženy z Německa, Estonska, Holandska, Dánska, Švédska, České republiky a ze Spojených států amerických. Český distrikt reprezentovaly sestry Jitka Pernerová, Dagmar Pěncíková, Anna Kejřová, Jana Svobodová a Marie Ulrichová.

Program každého dne začínal ranním a končil večerním požehnáním, při kterém se vystřídaly skupiny z každé země. Po společném zpěvu následovala biblická vzdělávání, která vedla ses. biskupka Kay Ward z USA. Tématem k nim byl text z Lukáše 24,13-55 (Zjevení na cestě do Emauz). „Pane, zůstaň s námi“ bylo také heslem našeho setkání. Po biblickém výkladu následovaly vždy skupinové rozhovory k danému tématu.

Odpolední procházky po rozlehlém starém parku střediska využíval každý, kdo toužil po pohybu i po osobních rozhovorech. Radostně a s chutí se zpívaly nejen písně anglické, americké a německé, ale došlo i na obtížnější české, holandské a surinamské. Hodně pozornosti věnovaly sestry zprávám o aktivitách žen v církvi. Ty byly přednášeny výhradně anglicky a německy. Překladatelkami byly osvědčené sestry Margarete Eger a Anne Schlimm, obě z Bad Bollu. Večery patřily zajímavým a volnějším zprávám s diaobrázky, např. o světové konferenci žen Jednoty ve Winston - Salemu (USA červen 2003) a o práci Jednoty v Estonsku.

Během konference došlo také k jednání plánovací komise, která s konečnou platností rozhodla o logu pro všechna sesterská setkání a korespondenci na domácí i evropské úrovni. Z předložených německých, českých a holandských návrhů byl jednomyslně přijat český návrh, jehož autorem je br. ing. Josef Kalous z pražského sboru. Jeho tři ženské hlavičky se světýlkem víry v sepjatých dlaních a heslem v kruhu „Sestry společně v Evropě“, zvítězily všemi hlasy k naší i autorově velké radosti.

V neděli navštívily všechny delegátky dva sbory Jednoty v Londýně. Sbor v Hornsey vznikl v 60. letech minulého století, když stále více členů našlo svůj domov v severních částech Londýna. Dnes je to z velké části sbor černých bratří a sester původem z Karibské oblasti. Slouží v něm už několik let ochranovský kazatel br. Joachim Kreusel. Po působivě a krásně připraveném programu dětí

a po kázání ses. biskupky Ward jsme se účastnili společné sv. večeře Páně. V polední přestávce se v Hornsey konal bazar, který se také stal tradicí našich sesterských setkávání. Za malý obnos jste mohli získat českou skleněnou figurku, českou hudbu na CD, holandský porcelánový větrný mlýnek, pohlednici z Německa, estonský vyšívaný kapesníček nebo švédskou kravatu a přispět tak nejen k celkovému radostnému ovzduší.

Odpoledne náš očekával sbor Fetter Lane v Chelsea, který měl téměř 200 let své středisko s modlitebnou, farou a velkým obchodem v srdci Londýna. Působením ochranovských a anglických bratří došlo k velkému rozkvětu tohoto sboru, který se stal prvním sborem Jednoty v Anglii. Obchodní dům sloužil k zásobování misionářů v Labradoru. Misijská loď „Harmony“ byla zde na březích Temže naložena zbožím. Celý sbor se s ní bohoslužbou na palubě v červnu rozloučil a na podzim ji zde opět očekával. Kapitán James Frazer s ní 56krát přeplul oceán.

V květnu 1941 bylo celé bratrské středisko ve Fetter Lane úplně zničeno po bombovém útoku. Když se po válce sbor opět sešel, mohl si najít v kapli na hřbitově v Chelsea svůj nový domov. Ten hřbitov v ochranovském stylu je jedinečný, protože je podle rozhodnutí anglického parlamentu z r. 1855 jediným zachovalým hřbitovem ve vnitřním Londýně. Odpočívají tu mnozí slavní mužové a ženy Jednoty včetně některých členů Zinzendorfovy rodiny. Novou vzpruhou pro tento sbor se stali v 60. letech minulého století bratři a sestry z Karibiku.

Krásnou tečkou za Londýnem byla naše okružní jízda jeho historickým centrem, Jako nádherné obrázky z obřího kalendáře defilovaly před našima očima Buckinghamský královský palác, Big Ben, Trafalgarské náměstí, Tower Bridge....

Konference byla ukončena v High Leigh večer vysluhováním Kalichu smlouvy, který celebroidla ses. Shelagh Connor. Sedmá evropská konference žen Jednoty se má konat, dá-li Pán, v srpnu 2007 v dánském Christiansfeldu.

Marie Ulrichová

Misie má mnoho forem. Debbie James, ošetrovatelka ze sboru Jednoty bratrské Frieberg v Sev. Karolině, popisuje zkušenosti, které získala v lékařském týmu během dvou týdnů, v nichž se jeho účastníci snažili pomáhat zničené i nebezpečné zemi.

Lékařská mise do Iráku

Cesta byla velkým úspěchem, který se v určitém ohledu ukázal větší, než jsme očekávali. Po třech dlouhých dnech cestování, když jsme překročili hranici z Jordánska do Iráku, zahrnovala naše cesta 19 hodin jízdy po dvouproudové silnici napříč pouští rychlostí nad 100 mil za hodinu, dvě zastavení s použitím koupelny, dále řidiče, který mluvil jen arabsky a žádného překladatele. V Bag-

dádu jsme si všimli, že náš nákladní vůz, jeden ze tří v naší karavaně, jezdil kolem města, ale ostatní dva vozy nebyly nikde v dohledu. Náš řidič, náležitě rozzlobený, zmatený a zbloudilý, zastavil na okraji silnice... Nakonec se objevily oba „ztracené“ nákladní vozy. Poté, když se všichni řidiči náležitě poprali se svými frustracemi, pokračovali jsme v naší jízdě.

Konečně jsme byli nasměrováni na sever od Bagdádu k cíli naší cesty, kterým byl irácký Arbil. Ale brzy jsme narazili na to, co se zdálo být další překážkou na silnici. Byl to „Politický protest Kurdů“, který úplně zablokoval dvouproudovou silnici, po níž jsme cestovali. Bylo přítomno i mnoho těžce ozbrojených iráckých policistů, kteří na nás mířili puškami. Těsně než došlo ke skřípavému zastavení, sáhl náš řidič k úhybnému manévru a přehoupl se s vozem přes hluboce vyježděné koleje a hromady země. Když se obrovský mrak prachu usadil, uvědomili jsme si, že jedeme po dvouproudové silnici proti provozu, směřujícímu na jih, rychlostí nad 95 mil v hodině. Světla blýskala, klaksony hlasitě troubily, když se blížící auta, řítící se po obou stranách silnice, pokoušela vyhnout srážce s námi. Náš řidič dupl náhle znovu na brzdy. Když jsme našli odvahu podívat se z oken, shledali jsme, že nás opět zastavili vojáci, kteří s napřaženými puškami na nás upřeně zírali hledím svých zbraní. Tentokrát se ukázalo, že je to naše vlastní vojsko, Američané a spojenci. Chtěli mluvit s řidičem prvního nákladního vozu, který jim vysvětlil, že jsme Humanitární lékařská pomoc. Mávli rukou na znamení, že můžeme jet dále. Později se vysvětlilo, že řidičovo nevyrovnané chování za jízdy, kdy jel po špatné straně silnice vysokou rychlostí do blížícího se provozu, způsobilo, že se vojáci domnívali, že vezeme v autě bombu, a byli připraveni nás zastavit, kdybychom to byli sami neudělali. Chvála Pánu za dobré brzdy a za zdravý řidičův rozum, který nakonec použil!

Po mnoha hodinách jízdy jsme konečně dosáhli místo našeho určení, Arbil, kde jsme se ubytovali v motelu. Odtud jsme každé ráno vyjížděli na dvouhodinovou cestu do malých vesnic v Kirkuku. Každý den jsme otvírali naši kliniku, což zahrnovalo třídění a první ošetření raněných a dvě další hodiny zpáteční cesty do Arbilu. Kliniku jsme umístili do budovy, o níž nám řekli, že v ní bylo vězněno mnoho Kurdů během Saddámovy vlády. Zdi nádvoří, kde byli vězňové popravováni, byly plné dřev po nábojích. Jeden z místních Kurdů nám řekl, že kdybychom zde byli před půldruhým rokem, byli bychom bývali na tomto místě pověšeni.

Během čtyř dnů fungování naší kliniky prošlo jejími otevřenými dveřmi sedm stovek kurdských mužů, žen a dětí. U mnohých jsme ošetřili menší zranění nebo nemoci a podávali jsme antibiotika. Bylo také mnoho těch, kdo měli srdce zdeformované bolestnými příběhy a vyprávěli o špatném zacházení a mučení podle příkazů Saddáma Hussejna. Mnozí z těchto ubožáků chtěli, abychom jim dali lék, který by je zbavil jejich hrůz. Jedné dívce jsem nabídla modlitbu a její oči byly plné slzí, když mi podle kurdského zvyku líbala tvář.

Dr. Marx, vedoucí našeho misijního týmu, věnoval každému vůdci ve všech vesnicích Nový zákon psaný v kurdštině. Tento dar byl přijat s velkou vděčností! Dr. Marx Kurdům řekl, že nás Pán Ježíš k nim poslal, abychom jim pomohli.

Naši překladatelé byli věřící lidé, kteří shledávali, že život v muslimské zemi je pro věřící křesťany velmi tvrdý a náročný. Jeden z tlumočnicků jménem Hana byl mladý univerzitní student angličtiny. Tento mladík prožíval velmi těžkou dobu. Dr. Marx měl příležitost svědčit Hanovi během týdne, který strávil s naší skupinou. Hana to komentoval slovy: „Jste Američané, ale vy jste jiní lidé!“ Poslední den kliniky, kdy jsme se s očima plnými slzí loučili s překladateli, přistoupil mladý Hana k vozu, kde jsem seděla a dotkl se mé paže. „Neplačte“, řekl, „protože jste tady byli, jsem teď jiný člověk“. S dlaní přiloženou ke svému srdci dodal: „Tady mám teď Ježíše!“

Debbie James

z amerického misijního časopisu Onward 5/2004 přel. M. Ulrichová

Zpráva z Labradoru

Zbývající čtyři sbory na Labradoru se těžko smiřují se skutečností, že už k nim nebudou vysíláni žádní zahraniční kazatelé. Od roku 1752 zde bylo více než tisíc misionářů v duchovní, výchovné a lékařské službě. Mnoho místních lidí převzalo praporec služebníků a učitelů sboru, ale málo z nich dosáhlo duchovenské ordinace.

Makkovik - byl založen 1896. Má 400 obyvatel. Potomci Angličanů uzavírali ve značné míře sňatky s domorodými Inuity. Už 11 let nemá sbor ordinovaného kazatele.

Hopedale - byl založen 1782. Mezi 640 obyvateli převažují Inuité. Sbor je 7 let bez ordinovaného kazatele.

Nain - byl založen 1752. Má 1 300 obyvatel. Ve sboru je 1 000 členů, kteří přísně dodržují tradice Jednoty. Slouží jim laický kazatel.

Happy Valley - byl založen 1957. Sbor je bez kazatele. Čtrnáct lidí se vzdělává pro duchovenskou službu. Tento sbor potřebuje mladé pracovníky pro službu dětem a mládeži. Duchovenská práce na Labradoru se neobejde bez stálé finanční podpory.

Quarterly (květen - srpen), Sam Popsom, překlad Marie Ulrichová

náš seniorát

Husův den 2004

Jsme rádi, že jsme i letos mohli pokračovat v dobré tradici pořádání Husova dne, tentokrát v neděli 4. července. Dopolední shromáždění od 9.30 hod. se konalo v Železném Brodě. Přijeli bratři a sestry z Jablonce, Koberov, Rovenska

(i odjinud). Pozvání přijal na celý den také synodní senior Českobratrské církve evangelické Mgr. Joel Ruml. Po liturgické části shromáždění, které vedl Jiří Polma, kázal o „hojnější spravedlnosti“ podle Mt 5,20-24. Kázáním nás postavil do shromáždění posluchačů Husova, neboť zpřítomnil jeho kázání na daný text proslouvené v letech 1410-13.

Hus říká, že záměrem tohoto Ježíšova slova je uvést pravou lásku mezi ty, kdo patří k jeho učedníkům. Taková láska má své znaky - jedním je, že se vyhýbá zlému hněvu, zlému popouzení, hanění a pomlouvání a zabíjení, však i slova zabíjejí. Toto pravá láska nečiní.

Protože skutky pravé lásky Ježíš neviděl u zákoníků a farizeů, mohl pobídnout své věrné posluchače, aby oni byli lepší, než předáci lidu. Oni nejsou mírou, na které závisí spása lidské duše, nesmí se dít to, aby se člověk obližel na příklad druhých ve věci mezilidské spravedlnosti. Jen poslušnost Krista je směrodatná.

Hus říká, že spravedlnost je dostupná ctnost: lze být spravedlivý vůči Bohu i člověku. Když dá člověk Bohu slávu, poctivost a poslušnost dodržováním Božích přikázání, pak je k Bohu spravedlivý. Když člověk miluje bližního jako sebe, je spravedlivý k člověku. Jakmile nedokáže být takto spravedlivý, pak svou nespravedlností se podílí na stavu své doby. Ježíš „hojnější spravedlností“ ukázal, kam je třeba napřít největší úsilí, aby člověk byl spravedlivý. Nikoli jen na činy a dojem, jaký člověk udělá, jak oslní, nýbrž dovnitř sebe, protože tam je základ spravedlnosti mezi lidmi a tedy základ spravedlnosti v celé společnosti. Záchranou před Božím trestem a odsouzením za nespravedlnost je jen upřímné pokání.

Dopolení shromáždění také pozdravil bratr Albert Schönleber, překládal K. E. Langerfeld. Čas od dopoledního shromáždění k odjezdu na Kalich byl vyplněn rozhovory a společným obědem.

Při odpoledním shromáždění na Kalichu u Besedic, ke kterému se sešly asi dvě stovky posluchačů, kázal ThDr Jindřich Halama na Ježíšova slova z J 8,31-32: „Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými.“ Biblické písně A. Dvořáka přednesla prof. Magda Bělohlávková. Byli jsme jí vděční za tuto službu.

A ještě jednou v ten den k nám promluvil synodní senior ČCE Joel Ruml. Naši pozornost obrátil k Husovu spisku Řeč o míru. Hus psal tuto řeč pro kostnický koncil - nebyla mu však dána příležitost přednést ji.

Pro Husa nemá mír žádný jiný původ než jen u Spasitele. Boží pokoj je Bohem nabízen a je vhodné jej přijmout. Boží mír má tři stránky, které mají svůj základ v zachování Božích přikázání: je to mír člověka s Bohem, mír člověka se sebou samým a mír člověka s bližním. Základem všeho je vztah člověka k Bohu a vše ostatní je vedlejším produktem, jakoby něčím, co se automaticky děje, stojí-li člověk na onom základním kamenu své existence. Mír člověka se sebou samým je povinná podráženosť těla vůči duši - duchovní hodnoty musejí být těmi hodnotami, které leží na prvním místě lidského zájmu a usilování. Mír člověka s člověkem se projevuje bratrským milováním a předpokládá víru a naději.

Má-li vůbec nastat mír s bližním, musí být napřed uzavřen mír člověka s Bohem a se sebou samým. Vyřadit Boha a vztaž k němu z mírotvorného úsilí znamená cílem se minout, tedy je to úsilí již předem určené k nezdaru.

Hus se ve své řeči pokusil o vyjádření rozdílu mezi mírem Božím a světa, aby zřetelně vyjádřil, jaké přednosti má Boží mír a čím má být žádoucí víc než vrátký mír světa.

a) Boží mír tkví pevně v Boží dobrotivosti, má základy v ctnostech a těší se přátelství andělů. Mír světa má základ v lidské, zpravidla vychytralé dohodě mezi několika nestálými spojenci.

b) Boží mír nelze nikdy ztratit, leč by tomu člověk chtěl, kdežto mír světa se ztrácí i proti vůli.

c) Boží mír je sám v sobě dostačující a dobrý. Mír světa je nepostačující, nepokojný a nestálý - závisí na vrtkavosti rozmaru hříšné vůle.

d) Boží mír nestrpí, aby smířený člověk žil zároveň ve zločinu, zatímco světský mír se obecně zaplétá do zločinů.

A jakými prostředky může být pokoj upevněn? Pokorou, dobrovolnou chudobou, čistotou a účinným kázáním evangelia. Skutečnost je však taková (nejen doby Husovy!), že peníze vládnou světem, zprostředkují kdejaká důstojenství, peníze se staly naším patriarchou...

Všechny projevy Husova dne jsou pro nás velmi aktuální a uvedly nás do zamyšlení a ztišení - a snad se to projeví i na našem jednání.

J. Polma

Polubný

Také letos svolala Společnost pro uchování a rozvíjení dějinného odkazu Jednoty bratrské bývalé účastníky srazů mládeže na Polubném i jiné zájemce k srpnovému setkání. První srpnovou neděli zamířili již na dopolední shromáždění v Kořenovském kostelíku, kde v létě koná svá shromáždění Ochranovský sbor z Tanvaldu. Jako host kázala sestra Hana Jalušková z Rovenska p.Tr.

Po shromáždění začal vlastní program Společnosti. Bratr Živan Kužel velmi zajímavě mluvil na téma „Evropa a my“. Byl to pohled na historické utváření Evropy od dob předkřesťanských, pohled na pronikání duchovních proudů do této oblasti z civilizace středomořské (Egypt, Palestina, Mezopotámie, Římská říše - jih Evropy), jejich mísení a přetváření. Zajímavé bylo sledovat křesťanství na našem historickém území (dvě generace před příchodem Cyrila Metoděje), které bylo odlišné dobrovolností a nenásilím od násilného pokřesťanstvování Evropy Karlem Velikým. Svoboda ve věci vyznání prorůstá křesťanstvím v českém prostoru až do r. 1620 - na rozdíl od západní Evropy, kde od r. 1555 platila zásada: či panství, toho náboženství.

Pak jsme se s kostelíkem rozloučili a přesunuli se do hotelu Adria - bývalého horského domova Jednoty bratrské. Společně jsme poobědvali a tradičně zpívali staré krásné písně za doprovodu harmoniky bratra Květoslava Plívy. Bylo dobré

být spolu, vzpomínat, vědět, že patříme k sobě. Některé známé tváře nám letos chyběly pro nemoc či jiné důvody. Společenství asi třiceti lidí se začalo rozcházet po 15 hodině s nadějí na setkání opět za rok.

JP

Odešla nejstarší členka Jednoty bratrské

V roce 2000 jsme ve 4. čísle Bratrských listů četli v článku "Sto let požehnaného života" o životním jubileu sestry Zdeny Schreibrové.

Tato dlouholetá členka sboru Jednoty bratrské v Nové Pace strávila ke konci svého života téměř 20 let v rodině svého syna v Machníně u Liberce, v diaspoře jabloneckého sboru. Mohli jsme ji tady občas navštěvovat, číst společně z Božího slova, společně se modlit a zazpívat některou z jejích oblíbených písní. Ani po stovce ji neopouštěla její výborná, bystrá paměť, byla čilá i tělesně, jen pomalu jí ubývalo sil. Od svých 103. narozenin však často vyjadřovala vroucí přání, aby si ji Pán Bůh vzal už k sobě. Tato její touha se jí splnila 4 dny před jejími 104. narozeninami, usnula tiše 16. srpna.

Několik týdnů před svým odchodem na věčnost strávila v pěkném prostředí domova důchodců v Jablonci - Pasekách, kde jsme ji mohli často navštěvovat. Byla to zvláštní setkání. V živém hovoru nám milá sestra připomínala dávné události z našeho mládí, které jsme „my starci“ už zapomněli, o každém z našich společných známých uměla povědět něco pěkného, pozitivního... vždy znovu vyjadřovala slovy svou lásku k Bohu i k lidem. Mohli jsme v těch chvílích pocítit něco z vůně láskyplného společenství někdejšího novopackého sboru - a jsme za to velmi vděční.

Pánu Bohu děkujeme za požehnaný život sestry Zdenky Schreibrové, za její přátelství a obětavost i za lásku k její milované Jednotě bratrské.

J. a R. Halamovi

Středověk v Jesenném

Stává se nám již milou tradicí, že se uprostřed léta setkáváme vždy na stejném místě a trávíme spolu čas plný dobrodružství, her a zábavy. I když místo je stále stejné, století ve kterém se rok od roku objevujeme, je pokaždé jiné. Každý z nás totiž přijíždí do tábora pomyslnou bránou - porta temporum, která nás vždy posune v čase a my se tak dostáváme do různých historických období.

V minulých pěti letech jsme se stali lidem Izraelským, putujícím po poušti, dostali jsme se do doby prvních křesťanů a zakusili jsme pronásledování. Brána času nás zavedla i na misií mezi indiány a letos jsme se ocitli ve středověké legendě. V té jsme se seznámili z rytířem Gundobadem, jeho syny Godobanem a Godomarem a každý den jsme napjatě sledovali jejich pohnuté osudy. Neohrožené družiny Franků, Galů, Gothů a Keltů spolu pak udatně bojovaly v rytířských turnajích a kláních. Každá družina hájila čest svého erbu, odolávala

nájezdům loupeživých rytířů, procházela nelehkými zkouškami odvahy a zdatnosti a společně budovala své hradby a opevnění.

Ústředním místem všeho důležitého dění, rytířských soubojů i vzácných středověkých nálezů byl nedaleký hrad Navarov. Zde jsme objevili nejen úlomky keramiky, ale našli jsme na tomto místě vzácný Godomarův meč, zakopaný na důkaz smíření s Bohem. Mnozí z nás se ukázali jako opravdoví rytíři, když se odvážně vydávali i na noční výpravy za ztracenými erby, nebo za hledáním meče. Společně jsme prožili krásné chvíle s Božím slovem a naučili jsme se spoustu nových písní. Jednou z nich je i letošní táborová hymna, kterou jako již tradičně

složil první rytíř celého tábora Ondřej Halama a nutno dodat, že se mu opět povedla. Budeme se těšit na příští léto a ať nás porta temporum přenese kamkoliv, budeme připraveni.

Alena Tomášová

V legendě středověké / o lásce o pravdě o zradě,
o Bohu nad člověkem, / o nebi o rajské zahradě.
Který z dvou rytířů silnější je, / kdo z nich má ostřejší zbraň.
Kdo tady padne a kdo přežije, / Buďto tu zemři a nebo se braň.

Kdo zabíjel, loupil a krad' / musí si odpykat viny.
Až bude před soudem stát / Musí uslyšet: „Jsi vinný“
Jenomže dobrý Bůh odpouští / tomu, kdo pokání činí,
vodu dá žíznivým na poušti, / odpustí i ty nejtěžší viny.

Ze starých pradávných knih / tyhleto příběhy zpívám.
Co vlastně najdeme v nich / a co tu pro nás dnes zbývá.
Kterou z cest ty sám se v životě dáš, / co vlastně po tobě zůstane,
jen ve svých rukou tu volbu máš, / povědět Ježíši: „Můj Pane“.

Ref: Silnější nežli meč láska je, / pravda dál nežli lež dojde.
Kdo hledá pravdu a miluje, / toho si Bůh vždycky najde.

Potštejn v roce 2003

Pro rok 2003 bylo našemu sboru vylosováno Heslo ze Žalmu 40,13-14 a epištoly k Římanům 8,33. Pisatel žalmu, stejně jako my, kolem sebe vidí mnoho špatného ve vztazích mezi lidmi, ale i k samotnému Stvořiteli. Provinění lidí a s nimi i Božího lidu už ani jako provinění nejsou chápána, mezi tím vším špatným už nejsou ani vidět. Ale Boží slovo nás obviňuje, že tady jsou. Proto se všichni, kteří slyší Boží slovo, obracejí k Hospodinu. Přímo jej volají na pomoc. I my tady v Potštejně stojíme a prosíme, aby nás Bůh i přes všechny nedostatky počítal mezi své děti. Bůh připravil spásu pro všechny, kteří touží po jeho

vůli. A jestliže skutečně toužíme upřímně, pak žádné osočování ze strany nepřátel nebude před Boží tváří vyslyšeno. Jsme hříšní, toho se nevyvarujeme, ale nechali jsme se pokropit tou obětí krví nové smlouvy, která se za nás vylévá na golgatském kříži. A pokud chceme, pak také přichází Duch Boží na pomoc naší slabosti. A ten jednou bude mít rozhodující slovo nad tím, kdo předstoupí před Boží tvář a radostně projde do Nového Jeruzaléma. Nikdy to nebude ten, kdo na nás nevidí nic jiného, než naše chyby. Nikdy nebude rozhodováno jen podle zákona a zásluh. A milost Boží je připravena i pro náš sbor.

Tak jsme pochopili zvěst Božího slova a ve své práci chceme, aby se nám stala nadějí pro naši budoucnost. Z lidského hlediska jsme jen nepatrná skupina. Spolu s námi však v obecenství žije celá řada našich přátel, kteří se pravidelně zúčastňují bohoslužeb a všech sborových akcí i když zatím našimi členy nejsou. Pravidelně každou neděli se scházíme ke společným bohoslužbám. Souběžně s nimi probíhá besídka dětí. V týdnu se scházíme k biblickým hodinám v Potštejně, jednou za měsíc v Trnově. Jednou za měsíc se koná i vyučování mládeže, střídavě v Potštejně a v Trnově. Od září letošního roku zkoušíme zavést tzv. „Sborové neděle“, kdy po vlastním shromáždění je při malém občerstvení volný program a čas na vzájemné rozhovory a poznávání. Většina našich členů dojíždí do sboru z větších vzdáleností a tak je pro ně toto setkávání příležitostí k delšímu pobytu ve sboru, než jsou jen bohoslužby.

Radostnou nedělí pro nás byl okamžik, kdy jsme přijímali do našeho sborového obecenství dva nové členy. Manžele Evu a Jana Hajných z Hradce Králové a tím jsme vlastně získali další dvě malé děti, Veroniku a Jeníka. Radujeme se z jejich upřímné víry i z ochoty jezdit vcelku pravidelně z Hradce Králové do Potštejna (45 km) na naše společná shromáždění. Vyprošujeme celé rodině Boží vedení a požehnání.

Jsou ale i chvíle méně radostné. V pátek 25. 7. 2003 byla naším Pánem odvolána z této časnosti sestra Marie Kalousová z Rokytnice v Orlických horách. Od svého mládí patřila do potštejnského sboru. Byla pravidelnou účastnicí shromáždění v Rokytnici a později v Kunvaldě.

Samozřejmě, že nedílnou součástí naší práce je i starost o sborový dům. Protože naším nejdůležitějším úkolem je splacení dluhu Ochranovu (ještě 98 tis. Kč), provádíme zatím jen drobné údržbářské práce. V průběhu letošního roku se nám uvolnila část prostor v přízemí, takže budeme moci pokračovat v opravách a případně se přesunovat do již hotových prostor, abychom mohli zdolat ještě ty neopravené. Děkujeme všem, kteří na nás myslí a jakýmkoliv způsobem nám pomáhají i v této oblasti. Např. z Ochranova jsme obdrželi 20 kovových, velmi zachovalých židlí, které pomohly zútulnit naši modlitebnu.

Je to jen malý obrázek, abyste měli představu o našem sborovém životě. Vzdáváme chválu Hospodinu, že nás na cestě po této zemi zastavil a dal nám možnost budovat toto malé Boží dílo. A jestli se mu bude dařit? Když budeme moci vyznat jako prorok Nehemiáš: „Stavěli jsme hradby, byly již z poloviny

hotovy, protože lid byl srdcem při práci. (Neh 3,38) Sám Bůh nebes způsobí, že se nám to podaří. (Neh. 2,20).

Daniel Vacovský

Sbor Jednoty bratrské v Jablonci n.N.

prožil v červnu t.r. dvě mimořádné neděle.

Dne 6. června přijeli do sborů českého distriktu JB, tedy i k nám, členové synodu Evropské kontinentální provincie, který v těch dnech zasedal v Nížkém (Niesky). K nám přijelo 24 bratří a sester, aby spolu s námi v tuto neděli prožili bohoslužby a společenství při stole a zvláště v rozhovorech. Byli sice o naší situaci informováni z písemných materiálů, ale chtěli se živě setkat s členy našich sborů a toto setkání jim opravdu mnohé objasnilo.

Jako ve všech našich sborech začínaly bohoslužby tuto neděli v 10 hodin. Bratr K. E. Langerfeld, náš kazatel, kázal nejprve česky a potom německy pro naše hosty. Po kázání pozdravil náš sbor jménem synodu bratr Theo Clemens z Berlína, jeden z biskupů EKP. Pak promluvily dvě sestry, z Holandska a z Německa. Ti všichni vyjádřili vůli pochopit co nejlépe naše problémy a hledat cesty, jak nám pomoci. Dopolední shromáždění jsme pak zakončili společnými modlitbami. Členové sboru zůstali i nadále s našimi hosty, jablonecké sestry připravily pohoštění pro všechny.

Po obědě přednesl bratr Jiří Kouba obsažnou zprávu o historii i současnosti jabloneckého sboru a zmínil i závažné problémy, které provázejí náš sborový život po více než 50 letech. Po referátu následovala celá řada otázek, na které jsme se snažili pravdivě a objektivně odpovědět. Byla to živá a velmi potřebná výměna informací, vždyť proto Kontinentální provincie Jednoty zahajovala svůj synod zájezdem do českých sborů, aby delegáti byli nejen informováni, ale aby také mohli u nás mnohé vidět a slyšet, spolu s námi něco prožít. Jsme velmi vděční za tuto možnost setkání. Posílilo nás vědomí, že naši bratři a sestry z Evropy za námi stojí a snaží se nás všemožně podpořit.

Týden poté, v neděli 13.června, prožíval náš sbor opět nevšední shromáždění. Po třech letech se s námi loučil náš bratr kazatel K. E. Langerfeld. Vedle své práce v ochranovském archivu, kterou konal v polovičním úvazku, přijal na dalších 50% v roce 2001 povolání do služby v Jablonci n. Nisou. Nebylo to asi snadné rozhodování, protože čeština je jazyk těžký a zvláště v kázání se mohou objevit mnohé záludnosti, ale bratr Langerfeld měl k tomu odvalu a my jsme mu za to velmi vděční. Rádi jsme ho přijímali, a „Karel“, jak jsme mu všichni říkali, vrostl nejen do našeho obcenství, ale i do srdcí mnohých posluchačů.

Při dopoledním shromáždění vyjádřili bratrovi svůj dík nejenom členové místního sboru, za naše kazatele promluvila ses. H. Jalušková a br. Ondřej Halama, za celý náš seniorát pak bratr Jiří Polma.

Z Ochranova byl přítomen člen ředitelství br. Martin Theile a biskup Henning Schlimm, pozdravili nás a připojili se k poděkování bratru Langerfeldovi.

Byla to pěkná neděle, ale když se všichni hosté rozjeli, uvědomili jsme si, že jsme nyní bez vlastního kazatele a nevíme, co bude dál. A tak dáváme všechno do rukou Pána církve, který nás zná a ujistil své, že je neopustí, ale zůstává s nimi po všechny dny. Jemu buď za všechno dík!

J. Halama st.

Pozvánka:

Po týdnech očekávání a napětí přichází opět...

Setkání dorostu a mládeže

Ochranovského seniorátu

“Mluvím,
mluvíš,
hádáme se
čili

O komunikaci”

24. - 26. září 2004

v Potštejně

A to konkrétně na faře Ochranovského sboru.

Přihlaste se, prosím, do 22. září, abychom s Vámi počítali na jídlo a spaní. Zvolte pro Vás nej pohodlnější způsob a můžete vybírat z těchto možností:

- písemně na adresu: Anna Kejřová, Hálkova 5, 120 00 Praha 2
- telefonicky na číslo: 224 941 870 nebo 777 576 194
- e-mailem na adresu: kejrova@etf.cuni.cz

(Sdělte také, zda potřebujete vyzvednout na nádraží.)

Veritas zve

Kolokvium o křesťanských církvích působících v naší zemi bude náplní tradičního, již dvacátého semináře pro učitele a další zájemce, který uspořádá VERITAS, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace. Seminář se bude konat v sobotu dne 13. listopadu 2004 v 10 hodin v sálku na faře Českobratrské církve evangelické v Pardubicích, Sladkovského 638. Kolokvium uvedou religionisté z pardubické univerzity, I. Štampach resp. T. Bubík. Srdečně zve výbor společnosti

Od nádraží se k faře dostanete nejsnáze trolejbusem č. 2 nebo č. 13 na zastávku Třída míru (3. stanice).

Požár na zámku

Zámek, o němž jsem se dočetl, dávno opuštěný původními majiteli, se stal přibýtkem chudiny a později lidmi, kteří neměli kde bydlet. Požár vypukl v době, kdy byl přilehlý rybník vypuštěn, takže zámek úplně vyhořel, i když hasiči, kteří dorazili se zpožděním, dělali, co mohli.

Stalo se však něco nečekaného. Voda, prosáklá stěnami, způsobila zborcení staleté omítky a odkryla nádherné fresky, které nevědomí předchůdci současných obyvatelů překryli maltou a obilili. Pro nenadálý objev vzácných uměleckých skvostů došlo k obnově zámku. Zničující požár byl, smíme-li to tak říci, požehnáním. Starý sešlý zámek byl proměněn ve výstavní historický objekt.

„Nevíte, že jste Boží chrám?“ To napsal kdysi apoštol Pavel obyvatelům řeckého Korintu. Pavlova slova můžeme vztáhnout i na sebe. Což nebyl člověk učiněn k obrazu Božímu? - Tento obraz byl však zakryt nánosem porušeného lidství. Myslím, že přirovnání se zámeckými freskami není špatné. Domyslíme-li, je dobré nános dobrovolně odstranit. Možná se tak dá předejít požáru zanedbaného chrámu. Neboť Boží obraz v něm nemá zůstat navěky zakryt.

(Příběh žárovníckého zámku je převzat z knihy Maxe Kašpara: Do výšky volím pád.)

Pokání

Miroslav Matouš: Noc na horách

Mé tepny žhnou a v kostech požár pláne.

Hleď, Pane, pálím trosky zbědované,
k tvé poctě novým člověkem chci vstát!

Žár celého mne zachvat' ostrou žlutí,
dým vypal z očí kosá pohlednutí
a plamen strhej zpopelněný šat!

Své buňky jiskrám svěřím zas a znovu,
až prodchnut ohněm vznítím prácheň rovu.
Můj Bože, přijď! Zde čekám, volám, jsem!

Necht' cokoli se kdysi ve mně dělo,
buď do skonání svatyní mé tělo,
a všechen život v ní tvým obrazem!

A. G. Spangenberg, Idea fidei Fratrum (4. část)

O Ježíši Kristu, našem Spasiteli

§ 63.

Komu by mohl být žalostný stav lidského pokolení lépe známý než Pánu Bohu, který všechno ví? (§ 44) Komu bylo možné přijít na prostředek k jeho záchraně z utrpení a tísně, než vševědoucímu Bohu? Kdo byl tak soucitný k chudým lidem a zároveň plný plamenné touhy jim pomoci jako dobrotivý a milosrdný Bůh? (§ 47) Kdo byl schopen zbavit člověka otročení satanovi a okovů hříchu než všemohoucí a spravedlivý Bůh? (§ 42 a 46) Od koho by bylo možno jistěji očekávat naplnění božích zaslíbení daných lidem v příchodu Spasitele a Zachránce, než od skutečného a věrného Boha? (§ 48) O tom budeme nyní mluvit. O tom, že Bůh dával mnohá zvláštní zaslíbení a zjevení o příchodu Mesiáše a Spasitele celého světa v době Starého zákona, je pojednáno v § 8 a 14. Jak se nám tento potom skutečně zjevil v těle, nastoupil svůj úřad a jednal, o tom jsme již něco naznačili v § 9. Kéž bychom mohli to, co je ještě třeba o našem Pánu Ježíši Kristu říci, skrze jeho vznešenou milost vyslovit!

Začneme správně u toho, jak se náš Pán Ježíš Kristus stal člověkem a nemůžeme přitom nejprve nevzpomenout, že Písmo svaté, když o tom mluví, zároveň zmiňuje i jeho božství. Např.: „Když se však naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného z ženy ...“ (Ga 4,4), „Vpravdě veliké je tajemství zbožnosti: Byl zjeven v těle ...“ (1Tm 3,16) „To slovo bylo Bůh ... A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi“ (J 1,1.14). Budeme tedy mluvit nejen o člověku Ježíši Kristu, ale i o Ježíši Kristu, Bohu, který je nade všemi; ať je pochválen navěky.

Srv. Ř 9,5.

§ 66.

Tak, jako je náš Pán Ježíš Kristus pravým člověkem, tak je také pravým Bohem. To bylo tenkrát, když ve své ubohé podobě vedl pozemský život, těžko pochopitelné. Proto náš milý Pán o tom ani se svými učedníky, ani s tehdejšími Židy, zřetelně nemluvil, jak se stalo až poté skrze jeho učedníky po vylití Ducha svatého. Řekl svým učedníkům: Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to neunesli. Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy ... On mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne. (J 16,12-14). Spasitel nehledal svoji slávu (J 8,50), to jest nehledal sebe samého, ale svého Otce, který jej vyslal, aby jej učinil velkým (J 7,18). Mezitím přece vyznával hned od počátku svého učí-

telského úřadu, že je Synem Božím a Nikodémovi řekl: Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna (J 3,16). A zůstal přitom i tehdy, když věděl, že na základě tohoto vyznání bude odsouzen k smrti (Mk 14,61-62). Jeho Otec mu dal také svědectví z nebe, že je jeho milým Synem, jehož si vyvolil (Mt 3,17 - 17,5 - 2 Pt 1,17). Srv. také J 1,18.14 a co je o tom dále řečeno v § 99.

Jak velmi záleží na tom, že je třeba Ježíše Krista poznat a vyznávat jako Syna Božího, to vidíme z 1 J 4,15: Kdo vyzná, že Ježíš je Syn Boží, v tom zůstává Bůh a on v Bohu. Pokud je náš Pán Ježíš Kristus jednorozeným Synem Božím, pak je také skutečným Bohem, což lze nepopíratelně odvodit nejen z jemu udělených Božích vlastností (např. když je zván prvním i posledním, Zj 1,17, srv. § 41nn.), ale také z jemu připsaného díla stvoření a zachovávání světa (o tom bylo pojednáno v § 28 a 32). Když náš Pán Ježíš říká svým učedníkům: Jestliže mě milujete, měli byste se radovat, že jdu k Otci, neboť Otec je větší než já (J 14,28), tak je nutno k tomu dodat, že na jiném místě říká: aby všichni ctili Syna jako ctí Otce (J 5,23). To je právě totéž a nic jiného. To by bylo nemožné uvést v soulad s jinými tak vzácnými slovy Písma, ve kterých je přísně a vážně zakázáno prokazovat božskou úctu někomu jinému, než jedinému pravému Bohu, kdyby onen nebyl pravým Bohem. Písmo přece říká zřetelně, že je Bohem, nejenom na místech, uvedených v § 63, ale také v Ř 9,5 a 1 J 5,20. Tam je uvedeno: Jejichž jsou i otcové, a ti, z nichžto jest Kristus podle těla, kterýž jest nade všechny Bůh požehnaný na věky. Amen. A zde: On je ten pravý Bůh a věčný život. Proto jej nazval Tomáš svým Pánem a svým Bohem (J 20,28.29) a to nebyla pouze slova nějakého obdivu, ale byla to slova vyznání víry, podle svědectví, daného bezprostředně po tomto vyznání Spasitelem: Že jsi mě viděl, věříš.

§ 70.

Náš Pán Ježíš Kristus nebyl pouze Bohem vyslaný učitel a velký prorok, o kterém Písmo praví: „Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm řekl“ (J 1,18), ale byl také knězem, který přinesl sebe sama jako neposkvřenou oběť Bohu mocí Ducha, který nepomíjí (Ž 9,14). To první, čeho jsme si povšimli, je to, že Ježíš Kristus na sebe vzal naše hříchy a viny. On je beránek Boží, který snímá hřích světa (J 1,29). Není zde nazýván beránkem proto, že je mírný a trpělivý - to byl ovšem také, ale zejména proto, že nese naše hříchy a podstupuje za ně trest. Bylo to tedy tak mnoho, jako kdyby byl učinil hříchy celého světa. Je to přijatelné? Ano. Vše se událo podle vůle Boží, o čemž je pojednáno více v § 79.

Na tom se zakládá i to, že On, protože na sebe vzal naše hříchy a viny a také trest, který jsme si zasloužili my, za ně i trpěl. On pak raněn jest pro přestoupení naše, potřín pro nepravosti naše (Iz 53,5; Kral.). Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé (1

Pt 3,18). On „na svém těle vzal naše hříchy na kříž“ (1 Pt 2,24). Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem (1 Kor 15,3). A také: Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní (Ř 5,8). To je ten velekněz, jakého jsme potřebovali: svatý, nevinný, neposkvrněný, oddělený od hříšníků a vyvýšený nad nebesa, který nemusí jako dřívější velekněží denně přinášet oběti napřed za vlastní hříchy a pak teprve za hříchy lidu. Ježíš to učinil jednou provždy, když obětoval sebe sama (Žd 7,26.27). Tak jedinou obětí navždy přivedl k dokonalosti ty, které posvěcuje (Žd 10,14).

§ 73.

Jako je z toho nyní nepopíratelně jasné, že Ježíš Kristus skutečně zemřel, tak je nám nutno dále poznamenat, že Bůh tento ukrutný trest smrti, který Kristus vytrpěl pro nás (srv. 1 Kor 15,3 - Ř 5,8 - Žd 2,9 - J 10,15), nahlíží právě tak, jako bychom jej podstoupili my lidé. Slova Písma jsou zřejmá: jeden zemřel za všechny, a tedy všichni zemřeli (2 Kor 5,14), to jest: je to právě tak mnoho, jako kdyby všichni lidé kvůli svým hříchům, jak by si to zasloužili, měli být popraveni.

Kdo nyní ke Kristu, ke Spáse světa, ve víře přijde, ten obdrží, kvůli trestu smrti, který Kristus pro něj vytrpěl, a pro jeho krev, kterou On za nás ubohé hříšné lidi prolil (Mt 26,28), odpuštění všech svých hříchů a nemá se, když při něm zůstane, proč obávat trestu - jak v tomto čase, tak i na věčnosti. Ó, jak mnoho útěchy spočívá v utrpení Ježíšově pro nás ubohé a ztracené hříšníky: ne pouze milosrdenství Boží a jeho věrnost, že zůstane při svém Slově, avšak také jeho spravedlnost s sebou přináší to, že nám hříchy odpouští, když je v pravé lítosti a ve víře v něj přiznáváme a vyznáváme. Neboť tak praví Písmo: Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti (1 J 1,9). Toho by si měli povšimnout zvláště ti, kteří skutečně v Krista věří, neboť právě těm psal Jan. Je z toho zjevné, že i jejich viny - což se nemají každý den modlit: Odpusť nám naše viny? - jsou pro krev a smrt Kristovu odpuštěny. Jak? Požaduje to i spravedlnost Boží? Ano. Neboť protože Kristus za naše hříchy zaplatil, trpěl za ně a nesl naši vinu, Bůh je nemůže a nechce potrestat, pokud se ve víře držíme Krista.

§ 81.

Jak to ale vypadá se smířením lidí? Jak jsou přivedeni k tomu, aby odložili svoje nepřátelství vůči Bohu? Jak se zde osvědčuje Spasitel jako prostředník? Když pobýval ještě na zemi, bez přestání kázal evangelium a poté, co byl přijat do nebe a usedl po pravici svého Otce, vysílá svoje služebníky, aby kázali evangelium. V čem toto spočívá? Pavel říká, že v Kristu Bůh usmířil svět se sebou ... a nám uložil zvěstovat toto smíření ... na místě

Kristově vás prosíme: dejte se smířit s Bohem! (2 Kor 5,19.20). Ó, vy služebníci Ježíšovi! Učte se přece od apoštolů, v čem vlastně váš úřad spočívá. Vy máte na místě Krista prosit ubohé lidi: dejte se smířit s Bohem! Bůh chce skrze vás napomínat lidi: Miluji vás! Pojdte přece ke Kristu! Přijměte jej ve víře! Chci vás v něm přijmout za svoje děti a k dědictví věčného života! Proč chcete zemřít? Kristus zemřel za vás: Kristus zemřel za naše hříchy!

§ 84.

Existence Boží je sice rozpoznatelná z díla stvoření, ale o Otci, Synu a Duchu svatém bychom nevěděli nic, kdybychom neměli Písmo. Ve Starém zákoně se o tom nemluví tak zřetelně, jako v Novém. Kdo o tom ale ví z Nového zákona, najde o tom stopy i ve Starém zákoně. Například, když David v Duchu říká: Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám (Ž 110,1), tak je zde Pán, který sedí na Božím trůnu a Pán, který sedí u něj právě na tomtéž trůnu. O Židech Izajáš říká: Oni se však vzpírali a trápili jeho svatého ducha (Iz 63,10). Kdo nyní z Nového zákona zná učení o Otci, Synu a Duchu svatém, ten tam najde i Otce, Syna a Svatého Ducha.

Hned při křtu našeho Pána Ježíše Krista bylo toto tajemství zjeveno člověku. Neboť Jan viděl Ducha svatého jako holubici, jak sestupuje na Ježíše a uslyšel z nebe tato slova: Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil (Mt 3,16). Byli tam Otec, který z nebe promluvil, Syn, který byl pokřtěn a modlil se a Duch svatý, který se nad Ježíšem vznášel (Mt 3,16.17 - L 3,21nn.). Poté řekl náš Spasitel svým učedníkům: já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi navěky (J 14,16). Zde je Otec, který je prošen, Syn, který prosbu činí a Duch svatý, který byl učedníkům zaslíben. Když Pán vyslal svoje učedníky, řekl jim: Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého (Mt 28,19; Kral.). K tomu se nyní vztahují slova apoštolů. Pavel říká: Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech (1 Kor 12,4-6). O tomtéž: Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi (2 Kor 13,13). Petr píše: byli předem vyhlédnuti od Boha Otce a posvěceni Duchem, aby se poslušně odevzdali Ježíši Kristu a byli očištěni pokropením jeho krví (1 Pt 1,2). A Jan: tři jsou, kteříž svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo, a Duch Svatý (1 J 5,7; Kral.). Na všech těchto místech je řeč o Otci, Synu a Duchu svatém. To, co nám o tom říká Písmo, přijímáme správně vírou a v pokoře. Z toho, co jsme zjistili, je patrné: Bůh má jednoho jediného Syna a toho vydal za nás; je také jeden jediný Duch, který nebyl stvořen, ale vychází z Otce a skrze Krista je vyslán nám.

(přel. J. Just)